IVAN TURGENJEW

MUMU

ÖFVERSÄTTNING AF K. F.

SKISSER OCH STUDIER.

HELSINGFORS WENTZEL HAGELSTAM N. ESPLANADGATAN M DCCC XCIV

KUOPIO 1894 O. W. BACKMANS BOKTRYCKERI

Pappret tillverkadt af Aktiebolaget Walkiakoski, Lembois

Förord till den elektroniska utgåvan

Ivan Turgenjevs berättelse *En dröm* (ryska originalet *Сон*, 1877), som här redovisas separat, ingår i novellsamlingen ***Mumu : skisser och studier*** (1894).

En dröm. i.

På den tiden bodde jag med min moder uti en liten sjöstad. Jag var sjutton år fylda och min mor var ej fullt trettiofem; hon hade gift sig helt ung.

Jag gick på mitt sjunde år, när min far dog, och ändå kom jag tydligt ihåg honom.

Min mor var en liten blond varelse; hennes förtjusande ansikte hade alltid ett uttryck af sorgbundenhet; hon talade långsamt med svag röst, och förskrämda rörelser. I sin ungdom var' hon beryktad för sin skönhet, och hon förblef vacker och behaglig ända till sin död. Jag har aldrig sett finare och mjukare hår eller mindre händer.

Jag afgudade henne och hon älskade mig...72

Vårt lif var emellertid icke gladt; min mor tyktes lida af en hemlig, obotlig sorg, som hon ej förtjänat, och som beständigt gnagde på själfva roten af hennes tillvaro.

Den sorg som min faders död förorsakat henne var ej nog att förklara denna alt nedtyngande sorgbundenhet, ehuruväl hennes smärta varit djup, ty hon hade älskat honom med passion, Och höll hans minne kärt och heligt; Nej! det fans till hennes själslidande en hemlig orsak, som jag ej förmådde utgrunda, men som jag kände och anade på ett, på samma gång dunkelt och ändå tydligt sätt, hvarje gång mina blickar hvilade på min mors stilla och lugna ögon, på hennes sköna orörliga, af smärta sammanprässade läppar, hvilka tyktes stelnade för alltid.

Jag sade att min mor älskade mig, men det fans ögonblick då hon stötte mig tillbaka, då min närvaro var henne besvärlig, till och med olidlig. Hon tyktes på en gång erfara en ofrivillig motvilja mot mig, en känsla för hvilken hon i nästa minut tyktesEN DRÖM

IOl

fasa, och då slöt hon mig med tårar af ånger till sitt hjärta.

Jag tillskref dessa uttryck af vedervilja min mors sjukliga tillstånd och hennes sorg... det är visserligen sant att de kunnat härleda sig från besynnerliga anfall af elakhet och brottsliga begär hos mig, hvilka stundom fingo makt med mig... Men dessa anfall hade aldrig inträffat just då när hon visade mig afsky.

Hon var alltid klädd i svart som om hon burit sorgdräkt. Vi lefde i ett visst välstånd, men hade intet umgänge.

II.

Min mor hade på mig koncentrerat alla sina tankar, alla sina omsorger. Hennes lif hade uppgått i mitt.

En så stor förtrolighet emellan föräldrar och barn är icke alltid till de senares förmån, den är tvärtom ofta skadlig för dem.

Nåväl, jag var enda barnet, och sådana ensamma barn utan bröder eller systrar utveckla sig ofta på ett oregelbundet sätt. De- EN DRÖM

IOl

fasa, och då slöt hon mig med tårar af ånger till sitt hjärta.

Jag tillskref dessa uttryck af vedervilja min mors sjukliga tillstånd och hennes sorg... det är visserligen sant att de kunnat härleda sig från besynnerliga anfall af elakhet och brottsliga begär hos mig, hvilka stundom fingo makt med mig... Men dessa anfall hade aldrig inträffat just då när hon visade mig afsky.

Hon var alltid klädd i svart som om hon burit sorgdräkt. Vi lefde i ett visst välstånd, men hade intet umgänge.

II.

Min mor hade på mig koncentrerat alla sina tankar, alla sina omsorger. Hennes lif hade uppgått i mitt.

En så stor förtrolighet emellan föräldrar och barn är icke alltid till de senares förmån, den är tvärtom ofta skadlig för dem.

Nåväl, jag var enda barnet, och sådana ensamma barn utan bröder eller systrar utveckla sig ofta på ett oregelbundet sätt. De-74

ras föräldrar tänka, då de upp* fostra dem, lika mycket på sig själfva som på sina barn, och ingenting är vid uppfostran mindre fördelaktigt.

Jag var emellertid hvarken bortskämd eller förhärdad, två ytterligheter för hvilka ofta ensamma barn äro utsatta; men mitt nervsystem hade blifvit för tidigt an-strängdt, och min hälsa var svag likasom hos min mor, hvilken jag mycket liknade.

Jag undvek att sällskapa med barn af min egen ålder och flydde i allmänhet människor; jag talade ej gärna, ej ens med min mor. .

Mest tykte jag om att läsa och framför alt annat att vandra ensam omkring och drömma, drömma ;i ©ändJlgtet...

Hvad drömde jag om? Det var svårt att säga: ibland tykte jag mig stå framför en halföppen dörr, bakom hvilken ogenomträngliga hemligheter dolde sig. Jag stod där och väntade, bestört, utan att kunna besluta mig att stiga öfver tröskeln och utan att upphöra att fråga mig själf hvad som tilldrog sig där helt nära mig... och jag väntade alltid i en slagsEN DRÖM IOl

ångest, hvarunder jag slutligen insomnade.

Om jag varit skald, hade jag troligen beskrifvit detta själstillstånd i verser; hade jag haft anlag för gudlighet, skulle jag måhända gått i kloster, men som jag hvarken var det ena eller andra tillbragte jag min tid i en obestämd väntan.

III.

Jag har just omtalat att det hände mig att jag somnade mitt under anfäktelsen af tankar och drömmar, omöjliga att beskrifva. Jag sof vanligen mycket, och drömmarna spelade en viktig roll i mitt lif; alla nätter hade jag drömmar. Jag glömde dem ej, jag tillade dem en särskild betydelse, jag ansåg dem för varningar och ansträngde mig att tyda deras hemlighetsfulla innebörd. Några bland dessa drömmar upprepades flerfaldiga gånger, en sak som förvånade mig och syntes mig särdeles beaktansvärd.

Jag vill berätta den dröm, som på mig gjorde det lifligaste intrycket. EN DRÖM IOl

ångest, hvarunder jag slutligen insomnade.

Om jag varit skald, hade jag troligen beskrifvit detta själstillstånd i verser; hade jag haft anlag för gudlighet, skulle jag måhända gått i kloster, men som jag hvarken var det ena eller andra tillbragte jag min tid i en obestämd väntan.

III.

Jag har just omtalat att det hände mig att jag somnade mitt under anfäktelsen af tankar och drömmar, omöjliga att beskrifva. Jag sof vanligen mycket, och drömmarna spelade en viktig roll i mitt lif; alla nätter hade jag drömmar. Jag glömde dem ej, jag tillade dem en särskild betydelse, jag ansåg dem för varningar och ansträngde mig att tyda deras hemlighetsfulla innebörd. Några bland dessa drömmar upprepades flerfaldiga gånger, en sak som förvånade mig och syntes mig särdeles beaktansvärd.

Jag vill berätta den dröm, som på mig gjorde det lifligaste intrycket.76

Jag befinner mig på en smal och illa stenlagd gata, mellan höga hus med spetsiga tak.

Jag strövar omkring och söker min far, hvilken ej är död, utan endast gömmer sig undan för oss uti ett af dessa hus.

Jag smyger mig in uti en låg och mörk portgång; jag går öfver en lång gård och kommer slutligen in i ett litet rum, upplyst af två runda fönster.

I midten af detta rum ser jag min far, i nattrock; han röker sin pipa. Han liknar alls icke min värkliga far. Han är lång till växten, mager och mörk, har örnnäsa och svarta, genomträngande ögon; han ser ut att vara ungefär lyrtio år.

Han är missnöjd öfver att jag upptäkt hans vistelseort, jag är ej häller glad öfver dëtta möte och förblir bestört stående framför honom. Han vänder sig till hälften bort, mumlar någonting och går omkring i rummet med små steg... Sedan aflägsnar han sig, fortfarande mumlande, och ser på mig öfver axeln. Rummet vidgas och förlorar sig i dimma.

Jag lider förfärligt vid tankenEN DRÖM IOl

att för andra gången hafva förlorat min far; jag rusar efter honom — men jag ser honom ej; — jag hör endast hans björnlika brummande. Mitt hjärta sammansnöres — jag vaknar, och en lång stund förgår, innan jag åter kan somna.

Jag tillbragte hela den följande dagen med att i minnet återkalla alla biomständigheter vid denna dröm, men utan att lyckas tyda den.

IV.

Vi voro i juni månad. Den stad, uti hvilken vi bodde var liflig vid denna tid på året. En stor mängd fartyg lågo i hamnen, och en mängd främlingar syntes på gatorna.

Jag tykte om att flanera på kajerna framför hoteller och kaféer, för att se alla dessa olika ansikten hos matroser och resande, hvilka sutto under tälten omkring små hvita bord, på hvilka stodo tennkrus, fulla med öl.

En dag då jag gick förbi ett af dessa kaféer, varseblef jag en EN DRÖM IOl

att för andra gången hafva förlorat min far; jag rusar efter honom — men jag ser honom ej; — jag hör endast hans björnlika brummande. Mitt hjärta sammansnöres — jag vaknar, och en lång stund förgår, innan jag åter kan somna.

Jag tillbragte hela den följande dagen med att i minnet återkalla alla biomständigheter vid denna dröm, men utan att lyckas tyda den.

IV.

Vi voro i juni månad. Den stad, uti hvilken vi bodde var liflig vid denna tid på året. En stor mängd fartyg lågo i hamnen, och en mängd främlingar syntes på gatorna.

Jag tykte om att flanera på kajerna framför hoteller och kaféer, för att se alla dessa olika ansikten hos matroser och resande, hvilka sutto under tälten omkring små hvita bord, på hvilka stodo tennkrus, fulla med öl.

En dag då jag gick förbi ett af dessa kaféer, varseblef jag en78 EN DRÖM

man, som drog hela min uppmärksamhet till sig.

Han bar en svart, lång röck, och en halmhatt, nedtrykt öfver ögonen. Han satt orörlig med händerna korslagda öfver bröstet. De tunna lockarna af hans svarta hår föllo honom ända ned på näsan; hans tunna läppar fasthöllo munstycket af en kort pipa.

Hvem liknade denne man? Hvarje drag i hans gula och solbrända ansikte, hela hans person, var så tydligt inristad i mitt minne, att jag ovilkorligt stannade framför honom och frågade mig själf: »Hvem är denne man, och hvar har jag sett honom?»

Han kände helt säkert min blick fästad på sig, och han riktade på mig sina svarta, genomträngande ögon.

»Ah!» utropade jag emot min vilja.

Denne man var just den fader, som jag sett i mina drömmar. Min första tanke var att fråga mig själf om jag ännu sof.

Men nej! Det är dager, folket kommer och går omkring mig; solen strålar gladt på den blå himlen, och jag har framför migEN DRÖM IOl

icke ett spöke, utan en lefvande människa.

Jag närmar mig ett tomt bord, begär en bock öl och en tidning och sätter mig ej långt ifrån denna gåtfulla varelse.

V.

Jag tog tidningen och vek upp den framför mig för att ostörd kunna betrakta den okände i skydd däraf.

Han satt nästan orörlig; tid efter annan upplyfte han endast sitt nedböjda hufvud. Tydligen väntade han på någon.

Jag iakttog honom oupphörligt.

Stundom tykte jag mig vara en lekboll för min fantasi samt att i självfva värket ingen likhet existerade och att jag hängaf mig åt en halft ofrivillig irring af min inbillningskraft... Men knappast rörde mannen sig på sin stol eller lyfte sin hand, förrän jag var nära att gifva till ett utrop, och åter kände jag tydligt igen min far, sådan jag sett honom i mina drömmar. EN DRÖM IOl

icke ett spöke, utan en lefvande människa.

Jag närmar mig ett tomt bord, begär en bock öl och en tidning och sätter mig ej långt ifrån denna gåtfulla varelse.

V.

Jag tog tidningen och vek upp den framför mig för att ostörd kunna betrakta den okände i skydd däraf.

Han satt nästan orörlig; tid efter annan upplyfte han endast sitt nedböjda hufvud. Tydligen väntade han på någon.

Jag iakttog honom oupphörligt.

Stundom tykte jag mig vara en lekboll för min fantasi samt att i självfva värket ingen likhet existerade och att jag hängaf mig åt en halft ofrivillig irring af min inbillningskraft... Men knappast rörde mannen sig på sin stol eller lyfte sin hand, förrän jag var nära att gifva till ett utrop, och åter kände jag tydligt igen min far, sådan jag sett honom i mina drömmar.80

Emellertid lade den okände märke till den ihärdighet, hvarmed jag betraktade honom; först syntes han förvånad, sedan förtretad, till slut kastade han en blick på mig och tyktes vilja resa sig. Denna rörelse kom en liten käpp, som stod stödd emot bordet, att falla på golfvet.

Med ett hopp var jag där, tog upp käppen och räkte honom den. Mitt hjärta bultade, så att äet ville sprängas.

Han tackade, men hans leende var tvunget; han närmade sitt ansikte till mitt, höjde ögonbrynen och öppnade läpparna som om något frapperat honom.

»Ni är mycket artig, unge man», sade han med torr skarp röst och näston; »i våra dagar är det ganska sällsynt... Tillåt mig att lyckönska er: ni har fått en utmärkt uppfostran.»

Jag mins ej hvad jag svarade honom, och vi började ett samtal.

Jag erfor att han var min landsman, att han återkommit från Amerika, hvarest han tillbringat flera år och att han ernade återvända dit.

Han kallade sig baron von ... jag kunde ej rätt urskilja hans namn.

Alldeles som »min far i drömmen» slutade han sina fraser med ett obegripligt mumlande mellan tänderna.

Han uttalade en önskan att fä veta mitt namn. Då jag sagt honom det, tyktes han eftersinna, sedan frågade han mig huru lång tid jag befunnit mig i denna stad och om jag var ensam.

Jag svarade att jag bodde tillsammans med min mor.

— Och er far?

Min far är för längesedan

död.

Han frågade sedan efter min mors dopnamn, och, när han hörde det, gaf han till ett litet förläget gapskratt, men ursäktade sig strax, sägande att det var en amerikansk ovana och att han föröfrigt var ett stort original.

Han frågade ånyo hvar vårt hus låg, och jag beskref det för honom.

VI.

Den rörelse, som fått makt med mig vid början af vårt samtal, började småningom att lägga sig; jag förvånade mig endast öfver detta besynnerliga närmande.

Jag tykte ej om det leende, med hvilket baronen frågade mig; lika litet behagade mig uttrycket i hans ögon, han såg ut att vilja genomborra mig med sin blick. — Det fans något i blicken både af vildjur och beskyddare... någonting plågsamt. Jag hade(ej sett dessa ögon i mina drömmar.

Baronens ansikte var besynnerligt! Ett vissnadt, trött ansikte, som det oaktadt bevarade ett utseende af ungdomlighet, hvilket värkade obehagligt.

»Min far i drömmen» hade icke häller det sneda ärret öfver pannan, som fans hos min nya bekantskap; jag märkte ej detta ärr, förrän jag stod helt nära honom.

Knappast hade jag uppgifvit namnet på vår gata och numret på vårt hus, förrän en storväxt neger, draperad och inlindad i en kappa ända upp till ögonbrynen,

närmade sig baronen och vidrörde honom lätt bakifrån.

Min interlokutör vände sig om och utropade: »Nå ändtligen!»

Han hälsade mig med en lätt böjning på hufvudet och gick in i kaféet, dit negern följde honom.

Jag stannade under tältet i afsikt att invänta baronens återkomst och ånyo tilltala honom... I självfva värket viste jag ej rätt hvad jag skulle säga honom... Jag ville än en gång beriktiga mitt första intryck.

Men en half timme förflöt — en hel timme — och baronen kom ej ut.

Jag gick in i kaféet, genomsökte alla salarna utan att finna hvarken , baronen eller negern. De hade troligen båda gått ut genom bakporten.

Jag böljade att känna en svår hufvudvärk, och för att svalka mig gick jag ned till hafvet och följde stranden ända till en stor park med tvåhundraårigà trän.

Efter att i tvänne timmar ha vandrat i skuggan af jättelika ekar och plataner, beslöt jag att återvända hem. 84

VII.

När jag- gick igenom förstugan, störtade kammarjungfrun med förstört utseende emot mig.

Af hennes ansiktsuttryck förstod jag genast att något ledsamt tilldragit sig under min frånvaro.

Så var äfven förhållandet. Hon berättade mig att för en timma sedan hade man hört ett förfärligt skrik ifrån min mors rum; hon hade sprungit dit och funnit. sin matmoder ligga afsvimmad på golfvet, denna vanmakt varade i flere minuter. Då min mor återkom till medvetande, hade hon haft ett märkvärdigt förvirradt uttryck och nödgats gå till sängs. Hön talade ej och besvarade ingen af de frågor, som ställdes till henne, men kastade beständigt, rysande, oroliga blickar omkring sig.

Kammarjungfrun hade sändt trägårdsmästaren efter läkare. Doktorn kom, föreskref rogifvande medel, men lyckades ej få ett enda ord af den sjuka.

Trägårdsmästaren försäkrade att strax efter det min mor uppgifvit detta förfärliga skrik, hadeEN DRÖM

han i trägården sett en okänd man, som brådskande hoppade öfver rabatterna i riktning af den port, som vätte mot gatan.

Vi bebodde en villa, fråii hvars fönster man hade utsikt åt en stor trägård.

Trägårdsmästaren hade ej kunnat se denne mans ansikte, men han hade hunnit lägga märke till att han var mager, bar en lång röck och halmhatt.

»Baronens dräkt!» sade jag till mig själf.

Trägårdsmästaren hade ej kunnat förfölja manen, emedan man sändt honom efter doktorn.

Jag begaf mig genast till min mor. Jag fann henne i sin säng, hvitare än det örongått, på hvilket hennes hufvud hvilade.

Hon kände igen mig, smålog svagt och sträkte sin hand emot mig. Jag satte mig bredvid henne och började att fråga.

Först nekade hon att svara, men slutade med att tillstå att hon sett något förfärligt, som skrämt henne.

— Har någon varit inne hos dig? frågade jag.

Nej, nej, ingen, svarade hon86

hastigt — ingen har kommit in — men jag tykte... jag trodde mig se en gengångare...

Hon tystnade och dolde ansiktet i sina händer. Jag hade lust att upprepa hvad jag just hört af trägårdsmästaren och att berätta mitt möte med baronen; men jag vet ej hvarför orden dogo på mina läppar.

Jag åtnöjde rnig med att försäkra min mor det spöken aldrig visa sig på ljusa dagen.

— Lämna detta ämne, mumlade hon, jag ber dig — lämna det — plåga mig ej i dag. — Den dag skall komma, när du får veta alt.

Hon tystnade ånyo. Hennes händer voro kalla, hennes puls slog fort och oregelbundet.

Jag gaf henne en sked af hennes mixtur och aflägsnade mig från hennes sängkammare för att ej oroa henne.

Hon steg ej upp på hela dagen. Hon låg fullkomligt stilla på rygg, drog efter korta mellantider djupa suckar och öppnade, förskräkt ögonen.

Alla i huset voro skrämda och villrådiga. EN DRÖM

IOl

VIII.

Under natten fick min mor ett lätt anfall af feber, och hon sände mig ut ur rummet.

Jag gick ej in till mig, utan lade mig på en soffa uti ett rum, som låg nära den sjukas.

Hvarje kvart steg jag upp, närmade mig dörren på tåspetsarne och lyssnade...

Alt var stilla, men min mor slöt ej sina ögon under hela natten.

Följande dag, när jag tidigt på morgonen trädde in till henne, fann jag henne med flammande kinder och ögonen strålande af en glans, som ej var naturlig. Under dagen kände hon sig något bättre, men emot aftonen steg kroppsvärmen ånyo.

Ända tils nu hade hon bibehållit en envis tystnad, men plötsligt började hon att tala fort och flämtande. Hon yrade icke; hennes ord, ehuru afbrutna, hade mening och sammanhang.

Jag förblef sittande bredvid henne. Kort före midnatt reste hon sig upp i sängen med en konvulsivisk rörelse och böljade berätta ... med samma flämtande88

EN DRÖM

röst, i det hon drack vatten i små klunkar, med en svag darrning på händerna, utan att se på mig en enda gång...

Tid efter annan tystnade hon, gjorde en ansträngning och återtog sin berättelse...

Hela denna scen var så besynnerlig, att det föreföll som om hon själf varit frånvarande och som om någon annan meddelat sig genom henne och medelst suggestion lagt henne orden i munnen.

IX.

— Hör, hvad jag har att berätta, började hon, — du är icke mera något barn och måste få veta alt.

—Jag hade en förtrogen vän ... Hon gifte sig med en man, som hon af hela sitt hjärta älskade och var mycket lycklig med denne man.

Under första året af deras äktenskap reste de till hufvudstaden för att tillbringa några veckor och roa sig.

De togo in på ett ansedt hotell, besökte stora världen och teatrarna. 88

EN DRÖM

röst, i det hon drack vatten i små klunkar, med en svag darrning på händerna, utan att se på mig en enda gång...

Tid efter annan tystnade hon, gjorde en ansträngning och återtog sin berättelse...

Hela denna scen var så besynnerlig, att det föreföll som om hon själf varit frånvarande och som om någon annan meddelat sig genom henne och medelst suggestion lagt henne orden i munnen.

IX.

— Hör, hvad jag har att berätta, började hon, — du är icke mera något barn och måste få veta alt.

—Jag hade en förtrogen vän ... Hon gifte sig med en man, som hon af hela sitt hjärta älskade och var mycket lycklig med denne man.

Under första året af deras äktenskap reste de till hufvudstaden för att tillbringa några veckor och roa sig.

De togo in på ett ansedt hotell, besökte stora världen och teatrarna.

Min vän var mycket vacker; de unge männen kurtiserade henne med raseri; men det fans isynnerhet en — officer, som förföljde henne — öfveralt hvart hon kom mötte hon hans elaka, svarta ögon. När han blef presenterad för henne eller när han tilltalade henne, var det aldrig utan att betrakta henne på ett fräkt och besynnerligt sätt.

Denna efterhängsenhet förgiftade för min vän hvaije nöje under hennes vistelse i hufvudstaden; hon bönföll sin man att föra henne bort, och de böljade sina förberedelser till afresan.

En afton begaf sig hennes man till klubben, dit han var bjuden på ett kortparti af det regimen-tes officerare, hvilket min väns förföljare tillhörde. För första gången blef sålunda min vän ensam på hotellet. Då hennes man dröjde, afskedade hon sin kammarjungfru och gick till sängs ...

På en gång blef hon helt kall af förskräckelse och började darra. Hon hade hört ett lätt prasslande bakom tapeten, liknande en hunds krafsande. Hon undersökte väggen.

Uti ett hörn brann en lampa framför en hälgonbild. Hela rummet var beklädt med tyg.

Plötsligen, på det ställe hvarifrån bullret kom, rörde sig panelen, sköts upp, öppnade sig — och den förfarlige mannen med de svarta, elaka ögonen, trädde ut ur muren, dyster och omätligt stor.

Hon ville skrika, men ej ett ljud kom ur hennes strupe. Hon kände sig förintad af fasa.

Mannen rusade fram som ett vildt djur; han kastade öfver hufvudet på min vän någonting hvitt och tungt, som kväfde henne. — Och sedan?... Hvad som sedan följde, kommer jag icke mera ihåg... Nej, det mins jag ej mera!

Sedan var det döden, värre än döden! När slutligen detta hemska töcken skingrades, då jag... då min vän återkom till sans* fans det ingen i rummet.

Det dröjde länge, innan hon egde styrka att frambringa ett ljud; slutligen lyckades hon att ropa på hjälp. Sedan blef alt åter förvirradt.

Senare då hon återkom till sans, varseblef hon sin man, som man

kvarhållit på klubben ända till klockan två... Han såg förfärad ut; han ville fråga sin hustru, men erhöll intet svar. Till följd af dessa händelser insjuknade hon farligt.

Emellertid, om jag ej missminner mig, företog hon sig, så snart hon blifvit ensam, att undersöka väggarna i sitt rum. Under tygtapeten upptäkte hon en hemlig dörr och varseblef på en gång att hon ej mera bar på sitt finger sin förlofningsring.

Denna ring var ganska ovanlig, den var prydd med sju gyllene stjärnor och sju silfverstjär-nor växelvis ordnade; det var én familjeklenod. Min väns man frågade henne hvar hon gjort af denna ring, hon viste ej hvad hon skulle

svara.

Han förmodade att hon förlagt den och sökte den fruktlöst öf-veralt. Hon greps af en orolig längtan att återvända hem, och så snart läkaren tillät den sjuka att resa, lämnade de hufvudstaden.

Föreställ dig att samma dag de reste, mötte de en bår, på hvilken låg utsträkt en man, hvars hufvudskål var krossad; — denne92

man var just upphofsmannen till deras olycka, mannen med de elaka ögonen... Han hade blifvit dödad uti en tvist, vid spelbordet!

Min vän reste till landet och blef mor för första gången... Hon lefde ännu många år med sin man. Han misstänkte aldrig något; och hvad skulle hon väl kunnat tillstå? Hon viste det ju ej själf.

Emellertid hade deras lycka för alltid krossats. Deras lif förblef dystert, och det moln, som hvilade öfver dem, skingrades aldrig. De fingo ej flere och

denne ende son...

Min mor darrade i alla lemmar och betäkte ansiktet med sina händer...

Oh! säg mig nu, fortsatte hon med fördubblad kraft, är min vän det ringaste brottslig? Hvad har hon väl att förebrå sig? ... Hon har blifvit förödmjukad, det är sant, men har hon ej rätt att inför Gud själf förklara att den pröfning, som pålagts henne, varit oförtjänt? Hvarför skall hon åter påminnas om det förflutna genom denna förskräckliga syn, efter så många år, likt en brottsling, somEN DRÖM

frätes af samvetsagg? Macbeth hade dödat Banquo, det var naturligt att han skulle se spöken ____men jag?

Här blef min mors berättelse så förvirrad, att jag ej längre kunde följa tråden däraf. Det var påtagligt att hon yrade.

X.

Man kan lätt förstå hvilket djupt och smärtsamt intryck min mors berättelse måste göra på mig.

Jag hade genast gissat att det var fråga om min mor och ej om hennes väninna; hennes misstag att tala i första personen bekräftade endast mina förmodanden.

Det var väl min far, som jag sett i mina drömmar och som denna morgon lifs lefvande stått framför mig.

Sannolikt hade han ej blifvit dödad, utan endast sårad i denna tvist. Vägledd af mina anvisningar, hade han lyckats finna min mors hus, men begifvit sig på flykten, skrämd af sitt offers nödrop. Plötsligt blef hela vårt förhållande klart för mig; jag förstod EN DRÖM

IOl

frätes af samvetsagg? Macbeth hade dödat Banquo, det var naturligt att han skulle se spöken ____men jag?

Här blef min mors berättelse så förvirrad, att jag ej längre kunde följa tråden däraf. Det var påtagligt att hon yrade.

X.

Man kan lätt förstå hvilket djupt och smärtsamt intryck min mors berättelse måste göra på mig.

Jag hade genast gissat att det var fråga om min mor och ej om hennes väninna; hennes misstag att tala i första personen bekräftade endast mina förmodanden.

Det var väl min far, som jag sett i mina drömmar och som denna morgon lifs lefvande stått framför mig.

Sannolikt hade han ej blifvit dödad, utan endast sårad i denna tvist. Vägledd af mina anvisningar, hade han lyckats finna min mors hus, men begifvit sig på flykten, skrämd af sitt offers nödrop. Plötsligt blef hela vårt förhållande klart för mig; jag förstod

den känsla af ofrivillig motvilja, som min mor kände med afseende på mig, och hennes vanliga sorgbundenhet, äfvensom den isolering, hvari vi lefde.

Efter dessa afslöjanden svindlade mitt hufvud; jag kommer ihåg att jag grep det med mina båda händer, liksom för att kvarhålla det på sin plats. En enda tanke hade liksom en spik naglat sig fast där: återfinna denne man, kosta hvad det vill! Hvarför? I hvilket ändamål? Jag frågade ej därefter, men jag ville återfinna honom... att få reda på honom hade för mig blifvit en fråga på lif och död.

Följande morgon blef min mor lugnare, febern försvann och hon insomnade.

Efter att hafva anbefalt henne åt villaegarens omsorg, lämnade jag henne i tjänstefolkets vård och böljade mina efterspaningar.

XI.

Jag begaf mig i riktning af det kafé, hvarest jag träffat baronen föregående afton. Ingen kände

EN DRÖM

den känsla af ofrivillig motvilja, som min mor kände med afseende på mig, och hennes vanliga sorgbundenhet, äfvensom den isolering, hvari vi lefde.

Efter dessa afslöjanden svindlade mitt hufvud; jag kommer ihåg att jag grep det med mina båda händer, liksom för att kvarhålla det på sin plats. En enda tanke hade liksom en spik naglat sig fast där: återfinna denne man, kosta hvad det vill! Hvarför? I hvilket ändamål? Jag frågade ej därefter, men jag ville återfinna honom... att få reda på honom hade för mig blifvit en fråga på lif och död.

Följande morgon blef min mor lugnare, febern försvann och hon insomnade.

Efter att hafva anbefalt henne åt villaegarens omsorg, lämnade jag henne i tjänstefolkets vård och böljade mina efterspaningar.

XI.

Jag begaf mig i riktning af det kafé, hvarest jag träffat baronen föregående afton. Ingen kände

honom, han hade endast gått in i förbifarten. Det är sant att man nog sett negern, hvars svarta ansikte föll enhvar i ögonen, men ingen viste hvarifrån han kom eller hvar han bodde.

Jag lämnade för hvarje fall min adress och började att drifva kring gatorna, bulevarderna, kajerna och hamnens omgifningar: jag tittade in på alla publika ställen, utan att upptäcka det minsta spår af baronen och hans svarta följeslagare.

Sedan jag irrat omkring på detta sätt ända till middagstimmen, gick jag] hem, uppgifven af trötthet. Min mor var uppstigen; med hennes vanliga sorgsenhet förenade sig något nytt, ett uttryck af smärtsam bestörtning, hvars åsyn skar mig i hjärtat likt en knif.

Jag tillbragte min afton tillsammans med henne; hon lade patience, och jag betraktade korten utan att säga ett ord. Hon gjorde ingen hänsyftning på sin berättelse eller på hvad som passerat kvällen förut. Det föreföll som en tyst öfverenskommelse emellan oss att ingenting borde få framkalla minnet af dessa besyn-

nerliga och sorgliga tilldragelser. Hon tyktes förebrå sig sin ofrivilliga bekännelse; måhända erinrade hon sig ej

ens rätt tydligt hvad hon under feberyrseln talat och hon räknade på att jag skulle skona henne.

I själfva värket iakttog jag också alt hvad i min förmåga stod för att skona henne, och hon kände det mycket väl. Liksom aftonen förut undvek hon att möta min blick.

På hela natten kunde jag ej få en blund i mina ögon.

På en gång uppstod en förfärlig storm. Vinden tjöt likt ett lös-släpt vilddjur; fönsterrutorna darrade och skakade; suckar och förtviflan skri uppfylde luften; man tykte att himlahvalfvet med sönderslitande jämmer sprang i stykken öfver de darrande husen.

Kort före dagbräckningen föll jag i halfslummer. — På en gång tykte jag mig se någon komma in i mitt rum, och jag hörde mitt namn uttalas af en mild och fast röst. Jag upplyftade mitt hufvud för att se mig omkring, men varsnade ingen.

Besynnerligt! Jag blef ej rädd, utan erfor till och med en känsla af tillfredsställelse, jag hade på en gång fått visshet om att nu skulle jag nå mitt mål.

Jag klädde mig ihast och gick ut.

XII.

Stormen hade lagt sig, ehuruväl efterdyningarna ännu läto känna sig.

Det var tidigt på morgonen, gatorna voro folktoma; på flera ställen lågo spillror af skorstenar, tegel, plankor, kullfailna plank och grenar af sönderblåsta trän ... »Hvilket förfärligt sorgespel måtte ej hafva tilldragit sig därute på hafvet!« sade jag tül mig själf vid åsynen af de spår, som stormen lämnat.

Jag skulle velat begifva mig till hamnen, men mina fötter, hvilka tyktes lyda en allsmäktig ingifvelse, förde mig uti en helt annan riktning.

Inom mindre än en kvart befann jag mig i èn del af staden, som jag ej förut besökt.

EN DRÖM

IOl

Besynnerligt! Jag blef ej rädd, utan erfor till och med en känsla af tillfredsställelse, jag hade på en gång fått visshet om att nu skulle jag nå mitt mål.

Jag klädde mig ihast och gick ut.

XII.

Stormen hade lagt sig, ehuruväl efterdyningarna ännu läto känna sig.

Det var tidigt på morgonen, gatorna voro folktoma; på flera ställen lågo spillror af skorstenar, tegel, plankor, kullfailna plank och grenar af sönderblåsta trän ... »Hvilket förfärligt sorgespel måtte ej hafva tilldragit sig därute på hafvet!« sade jag tül mig själf vid åsynen af de spår, som stormen lämnat.

Jag skulle velat begifva mig till hamnen, men mina fötter, hvilka tyktes lyda en allsmäktig ingifvelse, förde mig uti en helt annan riktning.

Inom mindre än en kvart befann jag mig i èn del af staden, som jag ej förut besökt.

Jag gick långsamt steg för steg utan uppehåll, mitt hjärta var ett rof för en besynnerlig känsla. Jag gick likasom i väntan på något utomordentligt, något övernaturligt, öfvertygad att detta något snart skulle inträffa.

XIII.

I själfva värket hände också detta utomordentliga, öfvernatur-liga något.

På en gång såg jag på tjugu stegs afstånd ifrån mig negern, som närmat sig baronen i min närvaro, på kaféet. Draperad i sin kappa, som jag redan omtalat, tyktes han uppstigen ur jorden; med ryggen åt mig gick han med hastiga steg längs den smala trottoaren af en krokig gränd.

Jag ilade efter honom, men han påskyndade sin gång, utan att se sig tillbaka och försvann bakom hörnet af ett framskjutande hus.

Jag sprang till detta ställe och följde husets kontur. O, under! Framför mig sträkte sig en trång gata, fullkomligt öde. Morgondimman insvepte den i en blygrå.

Jag gick långsamt steg för steg utan uppehåll, mitt hjärta var ett rof för en besynnerlig känsla. Jag gick likasom i väntan på något utomordentligt, något övernaturligt, öfvertygad att detta något snart skulle inträffa.

XIII.

I själfva värket hände också detta utomordentliga, öfvernatur-liga något.

På en gång såg jag på tjugu stegs afstånd ifrån mig negern, som närmat sig baronen i min närvaro, på kaféet. Draperad i sin kappa, som jag redan omtalat, tyktes han uppstigen ur jorden; med ryggen åt mig gick han med hastiga steg längs den smala trottoaren af en krokig gränd.

Jag ilade efter honom, men han påskyndade sin gång, utan att se sig tillbaka och försvann bakom hörnet af ett framskjutande hus.

Jag sprang till detta ställe och följde husets kontur. O, under! Framför mig sträkte sig en trång gata, fullkomligt öde. Morgondimman insvepte den i en blygrå.

slöja, men min blick genomträngde detta mörker och löpte längs hela gatan. Jag skulle kunnat räkna hvarje hus, men kunde ej upptäcka en enda lefvande varelse.

Den stora negern, inhöljd i sin kappa, hade försvunnit lika oförmodadt som han uppenbarat sig.

Jag blef öfverraskad; men min förvåning varade blott ett ögonblick.

En annan tanke beherskade mig: denna gata, som låg där framför mina ögon, den kände jag igen. Jag hade sett den i min dröm!

Jag ryser, kryper ihop... morgonluften är så kall! och, utan att tveka, går jag, med säkerhet, blandad med fasa, min väg framåt...

Jag söker med ögonen... där är det, till höger med utsprång på trottoaren; där är det ju detta hus, som jag sett i drömmen; och se där, den gamla portgången med högar af sten på båda sidor.. .

Det är sant att fönstren icke äro runda utan fyrkantiga... Denna detalj är föröfrigt af ingen betydelse.

Jag klappar på porten, ett, två, tre slag, hårdare, alltid hårdare...

Porten öppnas långsamt med ett gnisslande ljud, som om den skulle gäspa, och jag befinner mig framför en tjänarinna med rufsigt håf och sömniga ögon. Det var lätt att se det hon just vaknat.

— År det här som baronen bor? frågade jag, i det jag kastade en flyktig blick in på den trånga och djupa gården.

Den är just sådan som jag sett den i min dröm: ingenting fattas, hvarken stolparna eller plankorna...

— Här finnes ingen baron, svarade flickan.

— Huru, finnes ingen baron? Det är omöjligt.

— Han är ej mera här, han för i går.

i— Hvart reste han? ||pN| Till Amerika. ^HSjp- Till Amerika! upprepade jag ofrivilligt; men han kommer väl tillbaka? Pigan betraktade mig misstänksamt.

|:J -zL. Därom veta vi ingenting... Kanske kommer han icke tillbaka.

—- Har han varit länge här?

— Ungefär en vecka... Han har nyss rest...

— Huru heter han, denne baron?

Flickan gjorde stora ögon.

— Ni känner ej hans namn? Vi, vi kallade honom kort och godt baron. Hör hit, Petter, ropade hon, när hon märkte att jag hade lust att tränga mig in på gården, här är en främling, som gör för många frågor.

En stark, illa vuxen karl kom ut ur huset.

— Hvad är det? Hvad vill ni? frågade han med hes röst? och sedan han förargad åhört mig, upprepade han hvad flickan redan sagt.

Men hvem bebor detta hus?

'-4- Vår patron.

— Hvem är er patron?

En snickare. Det fins ej annat än snickare på vår gata.

-rt- Kan jag få träffa honom?

— Han sofver ännu.

— Skulle ni vilja tillåta mig att komma in i huset?

— Nej.

-jr Måhända kan jag litet senare få råka er patron?

— Hvarför inte? Man kan alltid få råka honom... han är en

köpman... Nu kan ni gå er väg ... det är ju knappast dager.

— Och negern, frågade jag.

Förvånad betraktade mig först

arbetaren, sedan pigan.

— Hvilken neger? sade han slutligen. Gå er väg herre. Ni kan ju komma tillbaka en annan gång och då tala Vid patron.

Jag gick ned på gatan. Porten stängdes efter mig med buller, hårdt och fort, men denna gång utan att gnissla.

Jag lade märke till gatan och huset, och aflägsnade mig, dock utan att återvända hem.

Jag tykte mig likasom löst ur en förtrollning. Alt det som händt mig tyktes mig så märkvärdigt, så underbart... och altsammans hade likväl slutat så platt.

Jag var öfvertygad, alldeles förvissad om att jag i detta hus skulle finna det rum jag redan kände till, och i detta rum, min far, baronen, klädd i nattrock och med sin pipa i munnen ... Öch i stället får jag höra att egaren till detta samma hus är en snickare, hvilken man kan träffa när man vill och hos hvilken man kan beställa möbler.

Och min far har rest tillbaka till Amerika! Hvad återstår mig nu att göra? ... Berätta hela detta äfventyr för min mor eller för alltid begrafva ända till minnet af detta möte?

Jag kunde ej finna mig uti att se denna öfvernaturliga och hemlighetsfulla tilldragelse föra till en så vanlig och platt upplösning.

Jag kunde ej besluta mig att återvända hem och började gå rakt framåt utan att veta hvart; jag kom på detta sätt utom staden.

XIV.

Jag gick framåt med nedböjdt hufvud, utan att tänka, nästan omedveten, helt försjunken i mig själf.

Ett jämt doft och starkt buller väkte mig ur denna försoffning. Jag upplyfte hufvudet; det var hafvet, som på femtio stegs afstånd ifrån mig röt och brusade. Jag varseblef att jag gick i sanden vid hafsstranden.

Hafvet upprördt af nattens storm, var ända till horisonten betäkt med hvita vågkammar.

Och min far har rest tillbaka till Amerika! Hvad återstår mig nu att göra? ... Berätta hela detta äfventyr för min mor eller för alltid begrafva ända till minnet af detta möte?

Jag kunde ej finna mig uti att se denna öfvernaturliga och hemlighetsfulla tilldragelse föra till en så vanlig och platt upplösning.

Jag kunde ej besluta mig att återvända hem och började gå rakt framåt utan att veta hvart; jag kom på detta sätt utom staden.

XIV.

Jag gick framåt med nedböjdt hufvud, utan att tänka, nästan omedveten, helt försjunken i mig själf.

Ett jämt doft och starkt buller väkte mig ur denna försoffning. Jag upplyfte hufvudet; det var hafvet, som på femtio stegs afstånd ifrån mig röt och brusade. Jag varseblef att jag gick i sanden vid hafsstranden.

Hafvet upprördt af nattens storm, var ända till horisonten betäkt med hvita vågkammar.

De höga vågornas spetsiga toppar kommo den ena efter den andra för att krossas på den låga stranden. Jag närmade mig stranden ännu mera och företog mig aft följa den upphöjda linje, som ebb och flod hade lämnat på den randiga, gula sanden, hvilken blifvit öfversållad med smidiga sjöväxter, bitar af snäckskal och ormlika vippor af smidiga alger.

Fiskmåsar med långsträkta vingar kommo med vinden från luftens vida öknar, höjde sig, utstötande klagande skri, hvita som snö, för att åter lodrätt falla ned i vattnet; de tyktes hoppa från våg till våg, sväfva likt silfver-gnistor eller försvinna i bärg af sjudande skum.

Jag märkte att flera af dessa fåglar svärmade omkring en stor sten, det enda föremål, som kraftigt aftecknade sig på den enformiga stranden.

Starrstrån utbredde sig i ojämna tofsar på ena sidan om denna sten, och på det ställe hvarest dess hopsnärjda stjälkar stucko fram ur den saltbemängda sanden, såg jag en svart massa af en af-lång och kullrig form. Jag tog

mig för att uppmärksamt betrakta densamma.

Det var ett olycksbådande föremål ... det förblef orörligt... I samma mån som jag närmade mig, började jag att

tydligare urskilja hvad det kunde vara; och då jag kom på en trettio stegs afstånd från stenen igenkände jag tydligt mänskliga former. »Det är ett lik»,tänkte jag, »en drunknad, som hafvet kastat på stranden.»

Jag kom helt nära stenen.

Denna kropp var baronens, min faders.

Jag stod som fastspikad på samma ställe.

Nu förstod jag att jag sedan morgonen blifvit ledd af hemlighetsfulla makter; jag var i deras våld. Jag vet ej huru lång tid jag tillbragte på detta sätt, utan förnimmelse af annat än hafvets oafbrutna brusande, och med själen gripen af det fatum, som hade mig i sitt våld.

XV.

Den drunknade låg på ryggen, lått vänd åt éna sidan, med huf- EN DRÖM

IOl

mig för att uppmärksamt betrakta densamma.

Det var ett olycksbådande föremål ... det förblef orörligt... I samma mån som jag närmade mig, började jag att tydligare urskilja hvad det kunde vara; och då jag kom på en trettio stegs afstånd från stenen igenkände jag tydligt mänskliga former. »Det är ett lik»,tänkte jag, »en drunknad, som hafvet kastat på stranden.»

Jag kom helt nära stenen.

Denna kropp var baronens, min faders.

Jag stod som fastspikad på samma ställe.

Nu förstod jag att jag sedan morgonen blifvit ledd af hemlighetsfulla makter; jag var i deras våld. Jag vet ej huru lång tid jag tillbragte på detta sätt, utan förnimmelse af annat än hafvets oafbrutna brusande, och med själen gripen af det fatum, som hade mig i sitt våld.

XV.

Den drunknade låg på ryggen, lått vänd åt éna sidan, med huf-EN DRÖM

vudet hvilande på vänstra handen; hans högra arm hade blifvit viken under kroppen. Hans fötter, iklädda höga sjömansstöflar, voro insjunkna i den klibbiga gyttjan. Han var iklädd en kort blå jacka, alldeles indränkt med sjösalt, och knäpt ända upp till' hakan; en röd halsduk var tätt virad kring hans hals.

Hans solbrända ansikte, som var vändt uppåt, tyktes småle, hans upplyftade öfverläpp lämnade de små täta tänderna synliga, de glasartade ögonstenarne sammansmälte nästan med hvit-ögonen; hans hår fullt med skum och sand föll bakåt på marken och visade hans panna snedt öf-verskuren af ett violett ärr; hans smala näsa framträdde såsom ett markeradt hvitaktigt streck mellan de infallna kinderna.

Nattens storm hade fullbordat sitt värk! Baronen skulle ej återse Amerika. Den man, som skymfat min mor och förstört hennes lif. min far, — ja! min far — jag kunde ej mera tvifla därpå jÄ låg där utan kraft, i smutsen vid mina fötter...

Jag erfor på en gång en kän-EN DRÖM

IOl

sia af tillfredsställd hämd, af medömkan, af afsky och fasa... af fasa isynnerhet: hvilken fasa ingaf mig ej detta skådespel äfvensom tanken på hvad som skett...

Detta besynnerliga anfall af elakhet, dessa brottsliga begär, hvarom jag redan talat, uppstodo plötsligt inom mig och hotade att kväfva mig. — Ah! tänkte jag, nu förstår jag hvarför jag är sådan ... det är blodet som talar i mig.

Jag stod fortfarande orörlig framför liket, jag betraktade det, och jag väntade: — Hvem vet om dessa släkta

ögonstenar åter kunna lifvas, om dessa stelnade läppar icke skola röra sig?

Nej, han skall aldrig mera lefva. På det ställe dit bränningarna vräkt honom är själfva starrgräset förvissnadt; fiskmåsarna ha flytt, — och jag ser ingenstädes hvarken spillror, plankor eller Stycken af tackel och tåg.

Öfveralt öde... och ingenting annat än han och jag på stranden af oceanen, där floden nu börjar att stiga... Bakom mig äfven ödslighet, och vid horison-108 EN DRÖM

ten en kedja af dystra kullar... se där alt!

Jag kunde ej besluta mig att lämna den olycklige i denna ensamhet, nedsjunken i gyttjan lämnad till föda åt fiskar och fåglar; en inre röst bjöd mig att uppsöka människor för att bedja dem föra denna kropp åter till de lefvande ... Men en oöfvervinnelig fasa fick plötsligt makt med mig.

Jag hade en känsla at att denna döde man visste att jag var där, att han själf hade föranstaltat detta möte; jag trodde mig till och med höra honom med denna döfva röst, som jag så väl kände, mumla obegripliga ord...

Jag drog mig tillbaka för att ånyo betrakta honom. Någonting glänsande fängslade min blick; det var guldringen på likets vänstra hand, och jag igenkände min mors förlofningsring.

Jag kommer aldrig att glömma huru jag kufvade min motvüja; huru jag vände om, huru jag böjde mig ned öfver denna kropp... jag känner ännu det klibbiga vidrörandet af hans stela fingrar... jag minnes med hvilket raseri jag, med blinkande ögon och gniss-EN DRÖM

IOl

lande tänder, slet bort ringen, som gjorde motstånd... till slut gaf den ändå efter... och jag flydde som en brottsling, utan att se mig tillbaka, i känsla af att någon var där — bakom mig, förföljde mig, upphann mig, grep tag uti mig...

XVI.

Alt hvad jag känt och lidit var helt visst skrifvet på mitt ansikte, när jag kom hem.

Jag gick direkte till min mors rum; när hon såg mig, sprang hon upp och betraktade mig med sådan ihärdighet, att jag efter ett ögonblicks tvekan, utan att säga ett ord, räkte henne ringen.

Hennes ansikte öfverdrogs af en blåaktig blekhet; hennes ögon öppnade sig onaturligt och blefvo lika matta som den drunknades.

Hon tog ringen, vacklade, föll mot mitt bröst och förblef så med tillbakakastadt hufvud, med sina stora hemska ögon fästade på mig.

Jag slog båda armarna om hennes lif, och utan att röra mig från stället,1 berättade jag henne medEN DRÖM

IOl

lande tänder, slet bort ringen, som gjorde motstånd... till slut gaf den ändå efter... och jag flydde som en brottsling, utan att se mig tillbaka, i känsla af att någon var där — bakom mig, förföljde mig, upphann mig, grep tag uti mig...

XVI.

Alt hvad jag känt och lidit var helt visst skrifvet på mitt ansikte, när jag kom hem.

Jag gick direkte till min mors rum; när hon såg mig, sprang hon upp och betraktade mig med sådan ihärdighet, att jag efter ett ögonblicks tvekan, utan att säga ett ord, räkte henne ringen.

Hennes ansikte öfverdrogs af en blåaktig blekhet; hennes ögon öppnade sig onaturligt och blefvo lika matta som den drunknades.

Hon tog ringen, vacklade, föll mot mitt bröst och förblef så med tillbakakastadt hufvud, med sina stora hemska

ögon fästade på mig.

Jag slog båda armarna om hennes lif, och utan att röra mig från stället,1 berättade jag henne med1X0

EN DRÖM

långsam och sakta röst alt det som händt, utan att förbigå en enda detalj: drömmen, sammanträffandet, med ett ord jag sade henne alt.

Hon åhörde min berättelse ända till slutet, utan att afbryta mig med ett enda utrop, hennes bröst höjde sig endast alt häftigare, hennes ögon fingo åter lif, och ögonlocken sänkte sig sakta. Sedan satte hon ringen på sitt ringfinger och lösgjorde sig från mina armar samt böljade söka sin man-tilj och sin hatt.

Jag frågade henne hvart hon ämnade sig.

Hon gaf mig en förvånad blick och ville svara, men rösten svek henne.

Hon ryste till upprepade gånger, gned händerna liksom för att värma dem och sade slutligen:

— Låt oss skynda!

— Hvart, min mor?

— Dit där han är... jag vill se honom, jag vill öfvertyga mig ... jag skall nog känna igen honom ...

Jag försökte att afråda henne, men hon var nära att få ett nervöst anfall. Jag förstod att altEN DRÖM

IOl

motstånd var fruktlöst, och vi begåfvo oss af.

XVII.

Åter är jag vid hafsstranden; — denna gång är jag ej ensam, jag för min mor vid armen.

Ebben har fört hafvet tillbaka, långt bort; -s*- det är nu lugnare, men man förnimmer ännu samma dystra och olycksbådande brusande.

Jag ser den ensamma stenen och starrgräset. Jag anstränger mina ögon för att upptäcka den mörka massan bredvid den. Men jag ser ingenting.

Vi närma oss stenen, och ofrivilligt saktar jag mina steg. Hvar kan den hemska, redan stelnade kroppen hafva tagit vägen? Jag ser endast starrgräset, som af-tecknar sig likt en svart fläck på den redan torra sanden.

Här äro vi ändtligen helt nära stenen. Liket har försvunnit, och på det ställe, hvarest det legat, återstår endast en fördjupning, där man ser aftrycket af armar och ben...

EN DRÖM

IOl

motstånd var fruktlöst, och vi begåfvo oss af.

XVII.

Åter är jag vid hafsstranden; — denna gång är jag ej ensam, jag för min mor vid armen.

Ebben har fört hafvet tillbaka, långt bort; -s*- det är nu lugnare, men man förnimmer ännu samma dystra och olycksbådande brusande.

Jag ser den ensamma stenen och starrgräset. Jag anstränger mina ögon för att upptäcka den mörka massan bredvid den. Men jag ser ingenting.

Vi närma oss stenen, och ofrivilligt saktar jag mina steg. Hvar kan den hemska, redan stelnade kroppen hafva tagit vägen? Jag ser endast starrgräset, som af-tecknar sig likt en svart fläck på den redan torra sanden.

Här äro vi ändtligen helt nära stenen. Liket har försvunnit, och på det ställe, hvarest det legat, återstår endast en

fördjupning, där man ser aftrycket af armar och ben...112

Starrgräset har blifvit nedtram-padt, och man igenkänner manliga fotspår; spåren äro intrykta i sanden och förlora sig i riktning af kiselbärgen.

Min mor och jag utbytte en blick, och båda blefvo vi skrämda för hvad vi läste i hvarandras ansikten:

Skulle han hafva rest sig upp och gått bort?

— År du säker på att han var död? frågade hon med låg röst.

Jag har ej kraft att svara annat än med en nick. Det var ej tre timmar sedan jag såg baronens lik... Någon hade kommit och fört bort honom...

Jag beslöt att utforska hvem det kunde vara. Men först måste jag taga vård om min mor.

XVIII.

Under det vi begåfvo oss till olycksstället, hade febern uppehållit henne; men likets försvinnande slog henne som en ©öfvervinnelig olycka. Hon fick nervkramp, och jag fruktade för hennes förstånd. 112

EN DRÖM

Starrgräset har blifvit nedtram-padt, och man igenkänner manliga fotspår; spåren äro intrykta i sanden och förlora sig i riktning af kiselbärgen.

Min mor och jag utbytte en blick, och båda blefvo vi skrämda för hvad vi läste i hvarandras ansikten:

Skulle han hafva rest sig upp och gått bort?

— År du säker på att han var död? frågade hon med låg röst.

Jag har ej kraft att svara annat än med en nick. Det var ej tre timmar sedan jag såg baronens lik... Någon hade kommit och fört bort honom...

Jag beslöt att utforska hvem det kunde vara. Men först måste jag taga vård om min mor.

XVIII.

Under det vi begåfvo oss till olycksstället, hade febern uppehållit henne; men likets försvinnande slog henne som en ©öfvervinnelig olycka. Hon fick nervkramp, och jag fruktade för hennes förstånd.

Jag hade all möda i världen att återföra henne hem; jag lät lägga henne till sängs och kallade på läkaren. När hon återkom till sig själf, var hennes första tanke att fordra det jag på ögonblicket skulle begifva mig för att uppsöka »denne man.»

Jag lydde, men alla mina bemödanden förblefvo fruktlösa. Jag vände mig flera gånger till polisen; jag genomströfvade alla närgränsande byar, jag lät införa annonser i tidningarna, jag företog vidlyftiga efterforskningar... Alt utan resultat!

En dag fick jag veta att man fört en drunknad till en af strandbyarna ... Jag begaf mig skyndsamt tillstället; men när jag hann dit var kroppen redan begrafven. Enligt signalementet kunde det dock ej vara baronens.

Jag lyckades få veta på hvilket fartyg baronen inskeppat sig för att farä till Amerika. Man trodde att detta fartyg kantrat i stormen, men några månader därefter fick man veta att det kastat ankar i New-York.

När jag ej mera visste till hvem jag skulle vända mig för att få

upplysningar, började jag att spana efter negern. Genom tidningarnas bemedling erbjöd jag honom en stor

summa penningar, om han komme att besöka mig. I självfva värket infann sig också en dag i vårt hus under min frånvaro en högväxt neger, draperad i en kappa. Han utfrågade vår kammarjungfru, sedan försvann han och ingen har återsett honom.

På detta sätt försvann hvarje spår af min fader i det stumma mörkret.

Vi talade aldrig om honom. En enda gång uttrykte min mor sin förvåning öfver att jag ej förr för henne omtalat min förskräckliga dröm, och hon tillade: Det var bra hårdt... Hon fullbordade ej sin tankegång.

Min mor var länge sjuk, och när hon blef återställd, var vårt förhållande icke mer det samma som förut.

Min mor kände sig besvärad i min närvaro, och detta fortfor ända till hennes död. Ja, ett slags tvång hvilade tungt öiver oss, och denna olycka var ohjälplig.

Alt kan glömmas, minnet af de sorgligaste händelser förlora

småningom sin bitterhet; men om en känsla af tvång insmyger sig mellan tvänne varelser, som let vat i stor förtrolighet, så kan ingenting i världen borttaga densamma.

Jag har aldrig sedan återsett det spöke, som fordom anfäktade mig; jag söker icke mera min far; emellertid förefaller det mig stundom ännu i mina drömmar som om jag hörde suckar långt ifrån, smärtsam och ihållande klagan; de ljuda bakom en hög mur, så hög att jag ej förmår klättra öfver den: jag känner tyngden af densamma på mitt hjärta, och jag gråter med slutna ögon.

Det är mig omöjligt att fatta om det är en lefvande varelse, som suckar, eller om jag hör det häjdlösa och vilda rytandet af det lossläpta hafvet. Detta buller förvandlas, och ånyo detta björnlika brummande, detta frammumlande af obegripliga ord, som jag så väl känner tül... och jag vaknar med fasa och ångest i min själ.